

Grundlära­r­pro­gram­met in­rik­tn­ing F-3

Exa­men­sar­be­te 1, Sam­hälls­ori­en­ter­an­de äm­nen,
972G26, 15hp

Stu­die­han­d­led­ning
VT 2019

Kursmål och provkoder

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- formulera en ämnesdidaktisk problemställning
- identifiera, välja och analysera såväl nationella som internationella vetenskapliga texter som är relevanta för problemställningen
- motivera syfte, avgränsningar, urval och perspektiv för arbetet
- presentera och försvara sitt vetenskapliga arbete
- kritiskt granska och diskutera ett annat vetenskapligt arbete

Provkoder:

UPS1 Uppsats 15hp U-VG

RESP Respondentskap 0hp D

OPPO Opponentskap 0hp D

Lärandeaktiviteter

Denna kurs innebär en fördjupning av tidigare studier och erfarenheter under utbildningen. I kursen vägleds den studerande successivt när det gäller den vetenskapliga kunskapsprocessens olika delar. Den studerande genomför ett längre vetenskapligt skriftligt arbete inom *Samhällsorienterande ämnen med ämnesdidaktisk inriktning*. Studenten formulerar en forskningsbar ämnesdidaktisk problemställning inom ett område med relevans för lärarprofessionen. Studenten väljer såväl nationella som internationella vetenskapliga texter i relation till formulerad problemställning och tillämpar ett analytiskt förhållningssätt i arbetet med dessa texter. Studenten läser, granskar och ger återkoppling på såväl utkast som färdiga uppsatser som andra studenter har skrivit.

I det *produktionsinriktade* arbetet (termin 8) ska studenterna *producera* kunskap genom en egen forskningsprocess, de skall samla data som belyser det valda problemområdet, tolka, analysera och diskutera materialet och presentera arbetet i en uppsats. I det

konsumtionsinriktade arbetet (termin 6) granskas tidigare forskning inom ett forskningsområde. Det handlar alltså för studenterna om att *konsumera* den forskning som andra gjort i bemärkelsen att få en överblick, samla in vetenskapliga texter inom ett specifikt forskningsområde, sammanställa och analysera dessa och presentera arbetet i en uppsats.

Arbetena bygger på varandra i den meningen att det forskningsområde som ringas in i konsumtionsarbetet också behandlas i produktionsarbetet. Det är dock centralt att det konsumtionsinriktade arbetet inte blir en identisk del av det efterkommande produktionsinriktade arbetet. Utifrån alla insikter som gjorts om det aktuella forskningsområdet i konsumtionsarbetet skriver studenten i det produktionsinriktade arbetet *ett nytt (eller åtminstone reviderat) forskningsläge* för att det verkligen ska bli ett eget unikt arbete (annars finns risk för att uppsatserna kan bli väldigt lika varandra och fastna i Urkund).

När det gäller uppsatsens ämnesdidaktiska inriktning i Examensarbete 1, har studenten två vägar att välja på:

1. Studenten skriver fram en ämnesdidaktisk problemformulering som är yrkesrelevant för vald inriktning (F-3) och som kan relateras till kursplanen i Lgr11. Utifrån problemformuleringen väljer studenten att göra en sammanställning och analys av ämnesdidaktisk forskning, dvs forskning som behandlar undervisning och lärande om valt ämne, exempelvis religionsundervisning i år 1-3.

2. Studenten skriver fram en ämnesdidaktisk problemformulering som är yrkesrelevant för vald inriktning (F-3) och som kan relateras till kursplanen i Lgr11. Utifrån problemformuleringen väljer studenten att göra en sammanställning och analys av tidigare forskning om ett specifikt ämnesområde, exempelvis lokalhistoria, livsfrågor eller barnlitteratur. Även slutdiskussionen i examensarbetet skall vara ämnesdidaktiskt

orienterad, dvs vad genomgången forskning kan bidra med för undervisning och lärande i år F-3.

Undervisning och arbetsformer

Utgångspunkten i kursupplägget är att studenternas arbetsinsats motsvarar 40 timmars arbetsvecka. I de 40 timmarna skall samtliga moment i kursen räknas in, det vill säga både den schemalagda undervisningen och den självstudietid som används individuellt och parvis, liksom examinationer. Kurskommunikationen sker med hjälp av den nätbaserade lärplattformen *Lisam*. Den studerande skall ta del av och medverka i kommunikationen genom att regelbundet besöka sidan och informera sig om kursens upplägg och innehåll.

Kursen är uppbyggd kring föreläsningar, bibliotekssökning, handledning (i grupp och individuellt), övning i att presentera och försvara sitt vetenskapliga arbete och att kritiskt granska och diskutera ett annat vetenskapligt arbete, samt vetenskapligt arbete under vecka 4-13. Kursen avslutas med ett skriftligt och muntligt examinationstillfälle under vecka 13, bestående av framläggning och försvar av eget vetenskapligt arbete/examensarbete/upsats, så kallat respondentskap, och kritisk granskning av andra kurskamraters vetenskapliga arbete, så kallad opposition.

Föreläsningar

Kursen inleds med föreläsningar där vi går igenom vad som kännetecknar en konsumtionsuppsats och vilka kriterier som finns för vetenskapligt producerad text.

Handledning

Under kursens första vecka tilldelas ni handledare. Handledningen sker parvis – i grupp och individuellt. Varje par har 15 timmar avsatt för handledning. Den tiden inbegriper både

handledning där ni möter handledaren, mailkonversation och handledarens förberedelser inför handledning i form av genomläsning av texter och kommentarer i manusutkast.

Samtliga handledningstillfällen är schemalagda. Fem av träffarna sker i grupp om tre till fyra par, två av handledningstillfällena sker individuellt vilket innebär att varje par träffar handledaren enskilt två gånger. Eftersom handledningstiden är begränsad och mycket värdefull är det viktigt att ni som studenter är väl förberedda när ni kommer till handledningen (se momentschema nedan). Handledning ges endast vid de tillfällen som är schemalagda. Missar ni ett eller flera tillfällen kan ni inte förvänta er extra handledning. Vid handledningstillfällena ger handledaren respons på de delar av uppsatsen som är schemalagda för respektive tillfälle. Handledaren har till uppgift att vägleda, ge goda råd och vara bollplank – men det är ni som skriver uppsatsen, det är ni som skall vara drivande i arbetsprocessen.

Handledning i grupp syftar till att ni kontinuerligt skall öva er i att presentera och försvara ert vetenskapliga arbete och att kritiskt granska och diskutera andras vetenskapliga arbete.

Handledning/kursmoment ges som vid alla andra kurser under innevarande kurs. Ni kan inte ”spara” timmar till andra tillfällen efter vecka 4-13. Det är därmed synnerligen viktigt att ni tillvaratar den handledning som erbjuds under kursens gång.

Bibliotekssökning

Under bibliotekssökningen erbjuds ni information om den vetenskapliga publikationscykeln, sökordsgenerering och sökteknik, ämnessökningar i Libris samt några utvalda databaser. På slutet ägnar ni er åt egna sökningar och har möjlighet att få individuell handledning. Det är därför av vikt att ni till detta tillfälle har en genomtänkt problemformulering och ett syfte – på så sätt kan ni få god hjälp att söka artiklar eller andra vetenskapliga texter av bibliotekspersonal.

Vetenskapligt arbete

En vetenskaplig text kan se ut på många olika sätt och delarna i en text kan ha olika ordning beroende på textens omfång och innehåll. Gemensamt för vetenskapliga texter är dock att de skall uppfylla vissa kriterier för att vara just vetenskapliga, något som i sig pekar ut vilka delar som bör finnas med. Grundläggande är att det finns ett vetenskapligt formulerat problem, ett tydligt och klart syfte, vilket undersökningsmaterial/data som valts, hur man har gått tillväga vid insamling och analys av undersökningsmaterialet och hur den egna studien förhåller sig till annan forskning på området. En förutsättning för detta är att referenshanteringen (noter, litteraturangivelser, citat etc) är konsekvent och korrekt. Ett vetenskapligt arbete är en kritisk granskning och skall också i sig kunna granskas kritiskt för att läsaren skall kunna avgöra hur sannolik författarens tolkning är utifrån de frågor, material och metoder denne utgått ifrån. Ett vetenskapligt arbete behöver därmed vara transparent, en läsare skall kunna se vilka mått och steg författaren tagit under hela arbetsprocessen, och ska med samma förutsättningar kunna komma fram till likande tolkningar som författaren.

För den konsumtionsuppsats som ni ska skriva ska olika delar finnas med. För en detaljerad beskrivning se dokumentet "Uppsatsens form och innehåll" som ligger under fliken "Dokument" på Lisam.

Kursöversikt

Nedan återfinns en veckovis översikt av de moment som ges under kursen. Kom ihåg att det alltid är TimeEdit som gäller för schemapositioner, besök därför TimeEdit (alt Lisam) kontinuerligt för att uppmärksamma eventuella schemaändringar.

Vecka 4

Introduktion: Vad är en konsumtionsuppsats?

Förutom att presentera kursens olika delar går vi vid introduktionen igenom vad som är karaktäristiskt för en konsumtionsuppsats. Vi diskuterar de olika delarna som ska finnas med i Examensarbete 1.

Till samtliga tillfällen vill vi att ni orienterar er i kurslitteraturen och fördjupar er i de delar som är relevanta för respektive tillfälle. Det finns en uppsjö av metodlitteratur och ni har hjälp av att botanisera även i litteratur som inte är angiven som obligatorisk kurslitteratur. Se dessa böcker som handböcker som ni under hela kursen återvänder till och tar hjälp av i arbetsprocessen med uppsatsen.

Föreläsning: Vetenskaplig text

Vid det här tillfället diskuterar vi det vetenskapliga i vetenskapliga texter. Vi går igenom grundläggande karaktäristika för vetenskapliga texter och talar om hur man känner igen, söker, läser och bearbetar vetenskapliga texter.

Handledningstillfälle 1, grupphandledning

Det här är första gången ni träffas i er grupp. Tillfället handlar om vad man bör tänka på när man formulerar vetenskapliga problem och syften. Det handlar också om hur man samlar in det material som behövs för att uppfylla syftet (insamlingsmetod).

Förberedelse:

*Läs relevanta delar i kurslitteraturen, det vill säga sådant som handlar om problemformulering, syfte och insamlingsmetod.

Vecka 5

Handledningstillfälle 2, grupphandledning

Till den här handledningen ska ni själva ha skrivit ert syfte och er problemformulering.

*Förberedelse: Lägg ut er text i mappen "Handledningstillfälle 2" på Lisam senast fredag vecka 4. Läs de texter vars författare hör till er grupp. På handledningen diskuterar vi förtjänster och eventuella brister i det ni skrivit. Kom ihåg att ni alltid lägger ut *hela* er uppsats, oavsett hur långt ni kommit och vilka avsnitt vi jobbar med vid det specifika tillfället. Kom också ihåg att uppsatsen från första början ska ha framsida, innehållsförteckning och referenslista. Sidnumrering ska också alltid finnas med.

(Bestäm också vid det här tillfället, tillsammans med handledaren, när just ni ska ha er individuella handledningstimma nästkommande vecka.)

Bibliotekssökning

Under bibliotekssökningen erbjuds ni information om den vetenskapliga publikationscykeln, sökordsgenerering och sökteknik, ämnessökningar i Libris samt några utvalda databaser. På slutet ägnar ni er åt egna sökningar och har möjlighet att få individuell handledning. Det är alltså av vikt att ni till detta tillfälle har en så klar bild som möjligt av er problemformulering och syfte – på så sätt kan ni få god hjälp att söka artiklar eller andra vetenskapliga texter av bibliotekspersonal.

Vecka 6

Handledningstillfälle 3, individuell handledning

Här träffar ni er handledare enskilt (i par). Ni har en timme till ert förfogande. Vid handledningstillfället diskuterar ni er problemformulering och ert syfte, liksom de vetenskapliga texter ni sökt och samlat in.

Förberedelse:

*Tag till handledningen med reviderat syfte och problemformulering. Tag med en lista över de texter ni ser som relevanta efter inledande sökningar.

Vecka 7

Handledningstillfälle 4, grupphandledning

Den här gången handlar det om analysmetod, hur man bearbetar insamlat material.

Förberedelse:

*Läs relevanta delar i kurslitteraturen, det vill säga sådant som handlar om analysmetod.

*Tag till seminariet med er ett skriftligt underlag för hur ni tänker er att analysera ert material. På seminariet har ni ca 20 minuter var för att presentera och diskutera er analysmetod (ert tillvägagångssätt).

Vecka 8

Vecka åtta ägnas åt skrivande av analys.

Vecka 9

Handledningstillfälle 5, grupphandledning

Vecka nio är det analys av insamlat material som står på schemat. Den här veckan ska ni således skriftligt presentera det ni har skrivit i uppsatsens analysavsnitt.

Förberedelse:

*Lägg ut er text i mappen "Handledningstillfälle 5" på Lisam senast fredag vecka 8. Läs de texter vars författare hör till er grupp. På handledningen diskuterar vi förtjänster och eventuella brister i det ni skrivit avseende analys.

Vecka 10

Handledningstillfälle 6, grupphandledning

Den här gången övar vi opposition och respondentskap. Se särskild "Lathund för opponenter" som ligger på Lisam.

Förberedelse:

*Lägg ut er text i mappen "Handledningstillfälle 6" på Lisam senast fredag vecka 9. Läs de texter vars författare hör till er grupp. Följ angivelserna i "Lathund för opponenter". Schema för vem som opponerar på vem läggs av handledare ut på Lisam måndag vecka 10.

(Bestäm också vid det här tillfället, tillsammans med handledaren, när just ni ska ha er individuella handledningstimma nästkommande vecka.)

Vecka 11

Handledningstillfälle 7, individuell handledning

Nu ska er uppsats vara så klar som möjligt – uppsatsens alla delar ska finnas med. Vid det här tillfället får ni skriftliga kommentarer av handledaren på hela arbetet. Det är sedan utifrån de kommentarerna som ni ska färdigställa arbetet. Efter handledningen meddelar handledaren kursansvarig om ni är redo att lägga fram era uppsatser.

Förberedelse:

*Lägg ut er text i mappen "Handledningstillfälle 7" på Lisam senast fredag vecka 10.

Vecka 12

Deadline för inlämning av uppsats inför framläggningsseminarium är onsdag vecka 12. Lägg uppsatsen i mappen "Framläggningsseminarium vecka 13". Följ angivelserna i "Lathund för opponenter". Schema för vem som opponerar på vem läggs av kursansvarig ut på Lisam under torsdagen.

Vecka 13

Framläggningsseminarier äger rum tisdag vecka 13. Deadline för slutgiltig examination av uppsats är fredag vecka 13. Lägg uppsatsen i mappen "Examination vecka 13". Uppsatserna skickas via funktionen till Urkund av kursansvarig.

Examinationsformer och bedömningskriterier

Examination

I slutet av kursen skall ni lägga fram era examensarbeten i ett framläggningsseminarium. Handledare avgör om arbetet är klart för att seminariebehandlas. Observera att handledares godkännande för studenter att lägga fram sina uppsatser inte är synonymt med att uppsatsen är betygsmässigt godkänd, eftersom det är den slutgiltiga produkten, det vill säga den helt klara uppsatsen som bedöms, liksom det som äger rum på seminariet i form av respondent- och opponentskap. Tre delar ingår således som bedömningsunderlag i examinationen av kursen: det skriftliga examensarbetet och det muntliga respondent- och opponentskapet.

Schema för framläggningsseminarier görs av kursansvarig. De studerande får en tid för framläggning av arbetet och en tid för att vara opponenter. Examinator utses av kursansvarig. Examinatorn leder framläggningsseminariet. Det innebär att ge både opponenter och respondenter utrymme att genomföra sina uppgifter och att bedöma deras insatser. Examensarbetet, opposition och respondentskap bedöms individuellt. För att möjliggöra en

rättssäker individuell examination ska, för det första, *examinator kommunicera med handledaren för att säkerställa att samtliga författare har tagit aktiv del i skrivandet av arbetet*. För det andra ska författarna i examensarbetet inkludera en kort *självvärdering där det framgår hur varje persons insats har varit avseende 1) litteratursökningen, 2) analysen, 3) författandet samt 4) samarbetet mellan författarna*. För det tredje ska *varje författare vara beredd att enskilt försvara alla delar av arbetet*. Både opponent och examinator har här befogenhet att ställa frågor kring arbetet till en enskild författare, utan att den andra författaren får möjlighet att bistå.

Examination av examensarbetet/upsatsen

Examensarbetet bedöms av utsedd examinator utifrån de kriterier som finns i kurshandledningen (se nedan). Framläggningen avser 100 procent färdig text vilket innebär att endast redaktionella ändringar får göras. Med redaktionella ändringar avses sådan som inte avsevärt ändrar innebörden i det som skrivits. Exempel på redaktionella ändringar är språkliga korrektur (felstavning, meningsbyggnadsfel etc) och ofullständiga referenser. Direkt efter seminariebehandlingen meddelar examinator de förändringar som krävs för att arbetet skall bli lägst godkänt. De studenter som ska genomföra redaktionella ändringar ska omgående genomföra dessa och senast torsdag i vecka 13 lämna reviderad text till examinator (via Lisam) vilken inom tio arbetsdagar meddelar om arbetet är godkänt. Då meddelas också betyg på kursen. (För inlämning och publicering av examensarbete se instruktioner på Lisam.)

Om examinator bedömer att arbetet *inte* är godkänd efter första framläggningen, *eller* att uppsatsen efter redaktionella ändringar inte fyller kraven för godkänd, är arbetet underkänt. Texten måste då bearbetas ytterligare. När den studerande anser att nödvändiga förändringar, som examinator krävt, är genomförda lämnas arbetet till examinator för förnyad prövning. Varje sådan prövning räknas som ett nytt examinationstillfälle. Varje läsår erbjuds tre examinationstillfällen. Utöver ordinarie tillfälle erbjuds ett examinationstillfälle

under slutet av vårterminen 2018 (deadline fredag vecka 20) och ett under höstterminen 2018 (deadline fredag vecka 42). Examinatorn meddelar kursansvarig vilket betyg som examensarbetet får.

Examination av opponent- och respondentskap

Examinator skall i samband med slutseminariet också bedöma de studerandes insatser som respondenter respektive opponenter. För godkänt respondentskap krävs att den studerande muntligt försvarat de val som gjorts i arbetet och på ett relevant sätt bemött de synpunkter och frågor som opponenterna gett. Examinator ger återkoppling efter seminariet om hur respondenterna genomfört sina uppgifter och meddelar om insatserna är godkända eller underkända. Om respondenten inte uppnår godkänt resultat skall denne till examinator lämna in ett skriftligt försvar av sina val och överväganden. Det skriftliga försvaret utgör underlag för ny examination. Deadline för inlämning av dessa uppgifter är motsvarande tider för de framläggningar av Examensarbete 1 (SO F-3) som äger rum tre gånger varje läsår.

Opponenten skall för godkänt visa att hen är väl insatt i hela arbetet och dess innehåll genom att sammanfatta arbetet och ställa relevanta frågor kring centrala avsnitt. Dessutom skall den studerande visa förmåga att föra en dialog kring arbetets innehåll och yrkesrelevans och på ett kritiskt, välgrundat sätt bedöma arbetets övergripande förtjänster och brister. Examinator ger återkoppling efter seminariet om hur opponenterna genomfört sina uppgifter och meddelar om insatserna är godkända eller underkända. Då opponenter inte uppnår godkänt resultat skall denne till examinator lämna en skriftlig opposition på samma arbete. Den skriftliga oppositionen utgör underlag för ny examination. Deadline för inlämning av dessa uppgifter är motsvarande tider för de framläggningar av examensarbete 1 (SO F-3) som äger rum tre gånger varje läsår.

Vad händer vid fusk?

Vid grundad misstanke om fusk eller plagiat kontakter examinator studenten så snart som möjligt för att informera om anmälans gång. Grundad misstanke om fusk eller plagiat anmäls till universitetets rektor och ärendet behandlas i universitetets disciplinnämnd. Nämnden består av universitetets rektor, en lagfaren ledamot, en lärarrepresentant och två studeranderepresentanter. En **varning** eller **avstängning** från undervisning och examination i upp till sex månader kan bli följden av fusk eller plagiat. Vid beslut om avstängning meddelas berörda institutioner inom Linköpings Universitet och CSN. Avstängning gäller från och med den dag då beslutet tas.

Bedömningsgrunder för examination

Kursen betygssätts med Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Tre genomförda moment krävs för slutbetyget *Godkänd* på kursen.

1. Aktivt deltagande vid framläggingsseminarium. Detta inkluderar läsning av samtliga i seminariet aktuella uppsatser.
2. Opposition vid framläggning av en uppsats där annat vetenskapligt arbete kritiskt granskas och diskuteras.
3. Presentation och försvar av eget vetenskapligt arbete på framläggingsseminarium.

För att bedömas som Godkänd skall studenten ha:

- formulerat en ämnesdidaktisk problemställning
- identifierat, valt och analyserat såväl nationella som internationella vetenskapliga texter med relevans för problemställningen
- motiverat syfte, avgränsningar, urval och perspektiv för arbetet
- presenterat och försvarat sitt vetenskapliga arbete
- kritiskt granskat och diskuterat ett annat vetenskapligt arbete
- uppfyllt angivna kriterier för omfattning

- visat på språklig tydlighet och korrekt referenshantering
- följt anvisningar om deadlines och inlämning av uppsats

För att möjliggöra en rättssäker individuell examination och för att erhålla betyget Godkänd i försvaret av det egna vetenskapliga arbetet ska författarna skriva en självvärdering som inkluderas i examensarbetet som ett separat reflektionsdokument som bifogas examensarbetet. Det skall här framgå hur varje persons insats har varit avseende 1) litteratursökningen, 2) analysen, 3) författandet samt 4) samarbetet mellan författarna. Varje författare skall på framläggningseminariet muntligt och enskilt kunna försvara alla delar av arbetet och visa mottaglighet för sakkritik och förmåga att föra en konstruktiv diskussion om eget examensarbete.

Väl Godkänd

För att studenten ska erhålla betyget Väl godkänd på kursen måste samma krav som för Godkänd uppfyllas. Dessutom krävs att den studerande visar på analytiskt djup, det vill säga att ett självständigt och problematiserande förhållningssätt genomsyrar formulering av ämnesdidaktisk problemställning, metod, analys och diskussion samt att författaren visar på relevansen för ämnesdidaktik inom samhällsorienterande ämnen för F-3 utifrån uppsatsens resultat.

Underkänd

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att studenten blir Underkänd, men här särskiljs några kriterier som direkt och enskilt kan ligga till grund för att den studerande ges betyget Underkänd på kursen: den studerande inlämnar skriftligt arbete som, i enlighet med Linköpings universitets policy, betraktas som fusk eller plagiat; den studerandes skriftliga produktion kännetecknas av allmänt tyckande och brist på förankring i till exempel litteratur och föreläsningar.

Litteraturlista

David, M. & Sutton, C.D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. (1. uppl.) Lund:

Studentlitteratur

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. (1. utg.)

Stockholm: Natur & Kultur

Kontaktuppgifter

Kursansvarig lärare: Anita Andersson, anita.a.andersson@liu.se

Programansvarig: Maria Arvidsson, maria.arvidsson@liu.se

Kursadministratör: Elisabeth Qvarnström elisabeth.qvarnstrom@liu.se